

MAGYARORSZÁG EMBERI JOGI HELYZETÉNEK EGYETEMES IDŐSZAKOS FELÜLVIZSGÁLATA, NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNY JELENTÉSE, 2. PERIÓDUS, 2016. ÁPRILIS/MÁJUS

MÓDSZERTAN

1. A jelentést az Alapvető Jogok Biztosa nyújtotta be az Emberi Jogi Tanácsnak az Magyarország Emberi Jogi Helyzete Egyetemes Időszakos Felülvizsgálatának második periódusára. A Biztos feladata az alapvető jogok védelme és érvényesülésének elősegítése külön figyelmet szentelve a gyermekek, fogyatékosok, veszélyeztetett csoportok és nemzetiségek jogainak, valamint a jövő nemzedékek érdekeinek.¹ A jelentés 2010 októbere és 2015 júliusa között az egyéni esetekben megfogalmazott ajánlásokat és a hivatalból indított átfogó vizsgálatok eredményeit használta alapul.

NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNY

2. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala 2014 decemberében nyerte el az "A" státuszú akkreditációt nemzeti emberi jogi intézményként a Nemzetközi Koordinációs Bizottságtól. A Párizsi Elvekkel összhangban a Biztos feladat az alapvető jogok védelme és érvényesülésének elősegítése szoros együttműködésben más alapjogvédelemmel foglalkozó szervezetekkel, ideértve a civil társadalmat, miközben az intézmény független a kormánytól és egyedül az Alaptörvénynek és a törvényeknek van alárendelve. A Biztosnak két helyettese van, az egyik a Magyarországon élő nemzetiségek védelméért felelős, míg a másik helyettes a jövő nemzedék érdekeinek védelmét látja el.

3. A Biztos kvázi-judiciális hatáskörrel rendelkezik hatóságok és más közszolgáltató szervek ellen benyújtott panaszok vizsgálatára, valamint hivatalból eljárást indíthat természetes személyek nem körülhatárolható csoportja helyzetének vagy egy adott alapvető jog érvényesülésének vizsgálata céljából. Az emberi jogok sérelme esetén a Biztos az érintett hatóság vagy felülvizsgálati szerve számára ajánlást fogalmaz meg, mely köteles 30 napon belül az ajánlás érdeme tekintetében állásfoglalásáról és a megtett intézkedésekről információt nyújtani. Továbbá a Biztos foglalkozik jogszabály-veleményezéssel, ajánlást tesz jogszabály-módosításra vagy hatályon kívül helyezésre, valamint hozzájárul az emberi jogok érvényesülésének elősegítéséhez oktató és figyelemfelhívó tevékenységeken keresztül. Magyarország nemzetközi kötelezettségei tekintetében pedig támogatja a nemzetközi egyezmények ratifikációját és végrehajtását. [R.94.17- R.94.27; R.95.15]

4. A Nemzeti Megelőző Mechanizmus (NMM) a Kínzás Megelőzéséről szóló ENSZ Egyezmény alapján került megalapításra az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalának külön főosztályaként 2014-ben, majd

¹ 2011. évi CXI. törvény az alapvető jogok biztosáról

működését 2015. január elsején kezdte meg.² A Párizsi Elvekkel összhangban nyílt felhíváson kiválasztott nyolc civil szervezet részvétel megalakult a Civil Konzultációs Testület, melynek tagjai többek között jogosultak látogatási helyet vagy a vizsgálódó küldöttségben résztvevő külső szakértőt ajánlani. Ez idáig a NMM 11 látogatást hajtott végre, melyek eredményei itt is röviden összefoglalásba kerülnek. Az NMM működésének legkomolyabb kihívása a megfelelő finanszírozás hiánya. [R.94.1-R.94.5; R.94.80; R.94.88; R.95.1]

5. Az ENSZ fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezmény alapján felállított Független Monitoring Mechanizmus (FMM) az Országos Fogyatékosügyi Tanácshoz (OFT) került, mely több okból sincs összhangban a Párizsi Elvekkel.³ AZ OFT a kormány tanácsadó szerve, melynek elnöke az esélyegyenlőségért felelős miniszter, bár civil szervezetek részvételével működik. Az ENSZ Fogyatékosággal Élő Személyek Jogaival Foglalkozó Bizottsága legutóbbi záró észrevételeiben felhívta Magyarországot, hogy állítson fel egy, a Párizsi Elvekkel összhangban álló FMM-t, mellyel összhangban Magyarországon jelenleg egyedül az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala van.⁴ [R.94.59]

GYERMEKEK JOGAI

6. A gyermekvédelmi rendszer működése egyaránt témája az egyéni panaszoknak és a hivatalból indult rendszerszintű problémák feltárására irányuló vizsgálatoknak, kiemelt fókusszal a gyermekvédelmi jelzőrendszerre⁵ és a szakellátásban lévő gyermekek helyzetére.⁶ A Biztos javaslatára kidolgozásra került egy kézikönyv a gyermekbántalmazás jeleinek felismeréséről a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai számára (pl. tanárok, pszichológusok, egészségügyben dolgozók).⁷ Azonban a Biztos továbbra is aggályosnak tartja, hogy a szakmai tapasztalat nem alkalmazási feltétel a speciális ellátást nyújtó gyermekvédelmi intézményekben, ahogyan a képzés sem kötelező az új munkavállalóknak.⁸

7. A 12 éven aluli gyermekek családban történő elhelyezésének főszabálya ellenére a gyermekvédelmi törvény kivételt enged súlyos fogyatékosággal élő és/vagy tartósan beteg, valamint több testvérrel rendelkező gyermek esetében. Gyermekotthonban tett látogatása során az NMM megállapította, hogy – különleges szükségleteik miatt – még mindig gyakori a 3 év alatti gyermekek

² A Nemzeti Megelőző Mechanizmus angol nyelven elérhető oldala: <http://www.ajbh.hu/en/web/ajbh-en/opcat>

³ AJB-2979/2014. számú jelentés

⁴ Concluding observations on the initial periodic report of Hungary adopted by the Committee at its eighth session (17-28 September 2012), CRPD/C/HUN/1

⁵ OBH 4326/2000., OBH 4226/2006., OBH 5158/2007., OBH 1024/2008., OBH 1905/2009., AJB 2227/2010., AJB 7903/2013., AJB 2456/2015. számú jelentések

⁶ AJB 4883/2009., AJB 1604/2010., AJB 545/2013., és AJB 2648/2013. számú jelentések

⁷ AJB 7903/2013. számú jelentés

⁸ AJB 545/2013. számú jelentés

intézményi elhelyezése.⁹ Egy másik probléma, hogy mivel nincs kidolgozott stratégia a gyermekprostitúcióra vonatkozóan, gyakran a gyermekotthon sem tud segítséget nyújtani a szexuális abúzzsal vagy kizsákmányolással érintett gyermekeknek.

8. Az oktatáshoz való jog érvényesüléséhez kapcsolódóan megállapította a Biztos, hogy az iskolai étkeztetés minőségi és mennyiségi színvonala nem kielégítő és a speciális étkezési igényű gyermek igényeit gyakran nem veszik figyelembe,¹⁰ valamint felhívta a figyelmet az iskolatáskák súlyára (melyet a kötelező tankönyvek száma okoz) és az ahhoz kapcsolódó egészségügyi kockázatokra és problémákra.¹¹ Kevés a gyermek- és ifjúsági pszichiáter, mely veszélyezteti az ellátásnyújtás folytonosságát.¹² Továbbá az emberi jogi oktatás a kerettanterv része, de gyakorlatban a gyermekek jogainak részletes tárgyalására nem kerül sor.¹³

9. A Biztos a gyermekbarát igazságszolgáltatás területén is megfogalmazott aggályokat. Megállapította, hogy a Szabálysértési törvény¹⁴ vonatkozó rendelkezései lehetővé teszik az elzárás büntetés használatát a fiatalkorúak ügyeiben, amely ellentétes az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével.¹⁵ A NMM egyik látogatása során pedig azt tapasztalta, hogy a fiatalkorúak börtönében a fogvatartottak közötti szexuális és fizikai erőszak gyakran előfordul.¹⁶ [R.94.77; R.94.87]

FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK

10. A segítő kutyával rendelkező személyek közszolgáltatáshoz való hozzáféréseivel foglalkozó jelentés feltárta a vonatkozó szabályozás és gyakorlat hiányosságait, többek közt a segítő kutyák meghatározásának leszűkítését a vakvezető kutyákra és a szolgáltatásokhoz való teljes hozzáférést akadályozó tényezőket, melyeket az érintett hatóságok törekvései ellenére állapított meg.¹⁷ A tömegközlekedéshez való hozzáféréssel foglalkozó vizsgálat eredményei szintén hasonlóak voltak: a Biztos üdvözölte a BKK által foganatosított lépéseket, de megállapította, hogy további lépések is szükségesek annak érdekében, a tömegközlekedéshez való hozzáférés széleskörű és hatékony legyen.

18

⁹ AJB-373/2015. számú jelentés

¹⁰ AJB 560/2011. számú jelentés

¹¹ AJB 691/2013. számú jelentés

¹² AJB 1298/2011. számú jelentés

¹³ AJB-2979/2014. számú jelentés

¹⁴ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

¹⁵ AJB-3298/2012. számú alkotmánybírósági indítvány

¹⁶ AJB-1423/2015. számú jelentés

¹⁷ AJB 2663/2013. számú jelentés

¹⁸ AJB 1971/2014. számú jelentés

11. A privát pénzüintézetek által nyújtott banki szolgáltatásokhoz való hozzáférés kérdése több alkalommal is felmerült már ENSZ Fogyatékosággal Élő Személyek Jogaival Foglalkozó Bizottságának Magyarországra vonatkozó döntését megelőzően és az követően is.¹⁹ A Biztos nemrégiben megállapította, hogy a PSZÁF jogi kötőerővel nem rendelkező ajánlása és az EMMI átfogó tervezete inkább előkészítésnek, mint megvalósításnak tekintendő. Az alkalmazottak számára szervezett továbbképzések mindenképpen előremutató lépések, azonban a jogszabályi környezet rendezésére még mindig szükség van.²⁰

12. Az NMM fogyatékkal élők otthonában tett látogatásának egyik megállapítása, hogy az intellektuális fogyatékosággal és/vagy pszichiátriai betegséggel élő személyek esetében általánosan bevett az intézményi elhelyezés, nincs az intézmény leépítésére és a közösségi ellátások fejlesztésére irányuló törekvés. Az intézménynek nem célja a közösségi életbe való visszavezetés. A látogatással érintett intézményben nincs lehetőség a gyermekvállalásra, a fogamzásgátlásról való gondoskodás szinte belépési feltétel az intézménybe.²¹

13. Habár a Biztos javaslatára a fogyatékosággal élő személyek körének meghatározása módosításra és így az ENSZ Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezményével összhangba került – többek közt a pszichoszociális fogyatékosággal élőkre történő kiterjesztéssel²² –, még mindig vannak hiányosságok a területen. Magyarországon a pszichoszociális fogyatékosággal kapcsolatos fogalomhasználatra, továbbá a vélt vagy valós fogyatékoság – így a pszichoszociális fogyatékoság – alapján történő nem önkéntes pszichiátriai elhelyezésre vonatkozóan sem a jogi szabályozás, sem a gyakorlat nem felel meg a CRPD követelményeinek. A betegek panaszjogának gyakorlati érvényesülését akadályozza, hogy a zárt osztályra a betegjogi képviselő nem jár, az osztály ápolottjai pedig nem mehetnek ki hozzá.²³ [R.94.30]

SÉRÜLÉKENY TÁRSADALMI CSOPORTOK

14. Az idősek jogainak védelme prioritást élvez a Biztos munkája során, ennek megfelelően több vizsgálat is foglalkozott az idősek otthonainak helyzetével (köz- és magánfenntartásúakkal egyaránt). Ezek az intézmények általában az idősek utolsó lakóhelyei, mégis számos nehézséggel szembesülnek nap mint nap. Kihívás egy többszintű intézményt igazgatni – melyben gyakran több mint 100 lakó van

¹⁹ Nyusti & Takacs v. Hungary (Communication No. 1/2010, CRPD/C/9/D/1/2010)

²⁰ AJBH Közlemény, 2015.04.24. http://www.ajbh.hu/kozlemenyek/-/content/10180/2/az-ajanlas-meg-nem-megvalositas-az-ombudsman-a-latasserult-emberek-bankautomata-hasznalatarol?p_p_auth=Elho3wBo

²¹ AJB-371/2015. számú jelentés
http://www.ajbh.hu/documents/14315/2445792/Debreceni+Terapias+Haz+jelentés+összefoglaló-GS_eng_GS_clear.pdf/b0fc7282-832f-4ea6-a521-3da11768cc79

²² AJB 1152/2012. számú jelentés

²³ AJB-371/2015. számú jelentés

– egy ellentmondásos jogi környezetben, mely gyakran az intézményi funkciók félreértelmezésére ad lehetőséget, a megfelelő finanszírozás hiányáról nem is beszélve. 2013-ban a Biztos javasolta az érintett miniszternek, hogy vizsgálja meg az idősek otthonában végzett speciális ápolási munka jogi követelményeinek rendszerét (pl. a különleges intézményi engedélyek szükségességét) és biztosítsa a folyamatos, megfelelő anyagi háttérrel a működéshez.²⁴

15. A Biztos 2011 óta minden évben vizsgálja a hajléktalan személyek jogait. 2014-ben a nyilvántartási rendszer működésében és az egyes ellátás-típusok működtetésének jogszabályi és finanszírozási környezetében tapasztalható bizonytalanságokra történt felhívás.²⁵ Habár az ajánlások nyomán az ellátórendszer szabályozásának pontosítása megtörtént, az átfogó módosítás előkészítése még folyamatban van.

16. A Biztos számos alkalommal lépett fel a hajléktalanság kriminalizációja ellen. 2012-ben az új Szabálysértési törvény pénzbüntetéssel vagy elzárással büntetendő szabálysértésként határozta meg az életvitelszerűen közterületen tartózkodás tényállását, míg a Helyi önkormányzatokról szóló törvény²⁶ felhatalmazást adott a helyi önkormányzatoknak, hogy pénzbüntetéssel sújthatóan bizonyos cselekményeket közösségellenes magatartásként, rendeletben határozzanak meg. A Biztos az Alkotmánybírósághoz fordult, sikerrel, hisz mindkét rendelkezés hatályon kívül helyezésre került,²⁷ de végül az új szabályozás mindkét törvény esetében újra bevezette a tényállást egy kevésbé eltérő formában.

17. A Biztos az LGBT emberek alapvető jogainak védelme érdekében két alkalommal fordult az Alkotmánybírósághoz. Első ízben a családok védelméről szóló törvény²⁸ család fogalmának²⁹ meghatározása kapcsán, ugyanis a törvény csak a házasságot ismerte el a család alapjaként, kizárva ezzel a házassághoz hasonló funkciójú kapcsolati formákat, mint az azonos nemű párok élettársi kapcsolatát (amely nem tekinthető házasságnak az Alaptörvény alapján). Az Alkotmánybíróság végül megsemmisítette a kérdéses rendelkezéseket³⁰. A második beadványban – az eljárás még folyamatban van – a Biztos kifejtette, hogy szexuális kisebbségek emberi méltóságához és egyenlő

²⁴ AJB-537/2013. számú jelentés

²⁵ AJB-518/2014. számú jelentés

²⁶ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

²⁷ 38/2012. (XI. 14.) AB határozat

²⁸ 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

²⁹ AJB-1041/2012; AJB-4159/2012. számú jelentés

³⁰ 43/2012. (XII. 20.) AB határozat

bánásmódhoz való joga sérül, amikor az új Polgári Törvénykönyv³¹ a regisztrált élettársi kapcsolatot nem említi sem a közeli hozzátartozó, sem pedig a rokonok körében.³²

18. A menedékkérők és menekültek jogainak védelme szintén a Biztos hatáskörébe tartozik. 2013 júliusában került bevezetésre a menekültügyi őrizet, amely csak a törvényben meghatározott esetekben rendelhető el, hogy biztosítsa a menekültügyi eljárás lefolytatását,³³ valamint a Dublin III rendelet végrehajtását. A menekültügyi őrizet kiskorú gyermekkel rendelkező családdal szemben csak végső intézkedésként rendelhető el. Az őrizet hat hónapnál - a kiskorú gyermekkel rendelkező család esetében harminc napnál - nem tarthat tovább.³⁴ [R.95.25]

19. Tekintettel arra, hogy a menekültügyi őrizet végrehajtására rendelkezésre álló férőhelyek fele³⁵ a Debreceni Menekültügyi Őrzött Befogadó Központban található, továbbá az egyedülálló nők és kiskorú gyermekkel rendelkező családok menekültügyi őrizete is itt kerül végrehajtásra, a Nemzeti Megelőző Mechanizmus első látogatásának színhelyeként az említett intézmény került kiválasztására. A vizsgálat eredményeként a Biztos kezdeményezte a vonatkozó jogszabályok módosítását annak érdekében, hogy előmozdítsa a fogvatartottakkal történő bánásmódot, figyelembe véve a családok és gyermekek különleges igényeit, és felkérte a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a megfelelő intézkedések megtételére.³⁶ A jelentés közzététele óta nincs tudomásunk menekültügyi őrizetben lévő családról. [R.94.112-R.94.113]

20. Menekültügyi őrizet a kísérő nélküli kiskorú elismerését kérővel szemben nem rendelhető el.³⁷ Amikor a rendőrök elfogják a kísérő nélküli kiskorú elismerését kérőt, a rendőrség által kirendelt orvos elvégzi előzetes kormeghatározását, ha kétség merül fel Röntgen-sugaras vizsgálatnak is alávetetik. Ha a vizsgált személyről bebizonyosodik, hogy kiskorú, a rendőrség felfüggeszti az eljárást a gondnok kijelöléséig, különösen akkor, ha a kísérő nélküli kiskorú 14 éven aluli, mert a nemzetközi védelem iránti kérelmet önállóan nem tudja előterjeszteni. A kísérő nélküli kiskorú 8 óra hosszát meghaladóan nem tartható a rendőrségen, prioritást képez, hogy az ellátására alkalmas

³¹ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

³² AJB-1812/2013. számú jelentés

³³ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról

³⁴ Lásd a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 31/A. § (6) – (7) bekezdéseket

³⁵ A látogatás időpontjában három ilyen intézmény volt az országban (Békéscsabán, Debrecenben és Nyírbátorban) 381 férőhellyel,

³⁶ AJB 366/2015. számú jelentése, elérhető:

https://www.ajbh.hu/documents/10180/2324818/Jelent%C3%A9s+a+Debreceni+Menek%C3%BClt%C3%BCgyi+%C5%90rz%C3%B6tt+Befogad%C3%B3K%C3%B6zpont+vizsg%C3%A1lat%C3%A1r%C3%B3l+366_2015.pdf/f1b9f664-6ba3-48fa-9553-1c3d839b275a

³⁷ Lásd a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 31/B. § (2) bekezdést

intézménybe szállítsák, amely az erre kijelölt gyermekvédelmi intézmény, ez köszönhető egy korábbi biztosi javaslatnak.³⁸

NEMZETISÉGEK VÉDELME

21. A különleges kisebbségi jogi védelmet élvező tizenhárom nemzetiségből a roma közösség tagjai válnak legnagyobb valószínűséggel emberi jogi jogsértés áldozatává. A romák szociálisan hátrányos helyzetét a diszkrimináció tovább súlyosbítja, amely különösen jellemző az oktatás, egészségügy, foglalkoztatás és a lakhatás és szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén, míg a roma nők a többszörös diszkriminációval is szembesülnek. Ahogy korábban is hangsúlyozásra került - egyebek mellett - az etnikai alapú adatgyűjtés nagyon fontos lenne a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben.³⁹ [R.94.8; R.94.40-R.95.51; R.94.101-R.94.103]

22. Mindamellet, hogy az oktatási szegregációt tiltják a jogszabályok, a roma gyerekek szegregációja széleskörűen elterjedt. A Biztos megállapításai alapján, a szegregáció legtöbb esetben a roma gyerekeket sújtó direkt⁴⁰ és indirekt⁴¹ diszkriminatív gyakorlatok következménye, ugyanakkor a roma nemzetiségi oktatás is eredményezhet szegregációt⁴² vagy adhat lehetőséget visszaélésekre.⁴³ Emberi jogi szempontból aggályos lehet a nemzeti köznevelési törvény azon módosítása, amely felhatalmazást ad a kormánynak arra, hogy a szegregációt tiltó szabályok köréből kivételt képező körülményt határozzon meg kormányrendeletben a vallási vagy nemzetiségi iskolai oktatás szervezésével kapcsolatban.⁴⁴ [R.94.93; R.94.94-R.94.97]

23. A foglalkoztatás területén a Biztos megállapította, hogy a romák növekvő számban vesznek részt a közfoglalkoztatásban, amely azonban nem képes növelni a programban résztvevők foglalkoztatási kilátásait,⁴⁵ és több esetben a munkajogi szabályoknak sem felel meg (például a

³⁸ AJB 733/2012. számú jelentés, elérhető:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:H4RRBd1QDgwJ:https://www.ajbh.hu/documents/10180/143994/201200733.rtf/c943dab6-d5b9-4922-8294-40baa31936d8+&cd=3&hl=hu&ct=clnk&gl=hu>

³⁹ Magyarország számos ajánlást kapott nemzetközi szervezetektől az etnikai alapú adatgyűjtés kapcsán. 2009 novemberében a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa és az adatvédelmi biztos közös jelentést adott ki az etnikai alapú adatgyűjtés és kezeléssel kapcsolatos szabályokról. Ugyanakkor több jelentésünkben is javasoltuk adatbázis megalkotását a közoktatási szegregációról (szegregációs térkép).

⁴⁰ 5572/2007., 1541/2008., 1542/2008., 1543/2008., 1544/2008., 1545/2008., a 1552/2008., és 1553/2008., NEK-356/2011., NEK-425/2011., NEK-476/2011., NEK-356/2011. és NEK-1022/2010. jelentések

⁴¹ No. 5572/2007., 1541/2008., 1542/2008., 1543/2008., 1544/2008., 1545/2008., a 1552/2008., és 1553/2008., NEK-356/2011., NEK-425/2011., NEK-476/2011., NEK-356/2011., NEK-1022/2010., valamint a mentális fogyatékosággal diagnosztizált roma gyerekek esete.

⁴² AJB-6010/2014. és AJB-3894/2012. számú jelentések

⁴³ NEK-368/2010. és NEK-411/2011. számú jelentések

⁴⁴ AJB-6010/2014. számú jelentés

⁴⁵ AJB-5317/2012. számú jelentés

közfoglalkoztatottakat nem illeti meg a minimálbér), amely szintén diszkriminációt eredményez.
⁴⁶[R.94.99]

24. A Biztos nemrégiben a miskolci hatóságok ellenőrző tevékenysége, valamint az ott élő roma emberek lakhatáshoz való joga kapcsán kiadott jelentésében megállapította, hogy az önkormányzati szervek a szegregátumokban végzett összevont, együttes, nem egyszer tömeges, illetve razziaszerű hatósági ellenőrzései nem egyeztethetőek össze a jogállamiság elvével és a jogbiztonság követelményével⁴⁷. Ugyanakkor utalt arra is, hogy a lakhatásra alkalmas szociális bérlakások száma csökken, míg növekszik a hátrányos helyzetű családok kilakoltatásának az aránya. A szociálisan hátrányos helyzet és a lakhatási körülmények a szegénység emberek egészségügyi állapotra is kihatással vannak, továbbá a területi egyenlőtlenségek az egészségügyi ellátáshoz és egyéb szolgáltatások való hozzáférésében is akadályt képezhetnek⁴⁸. A szegregátumokban élő gyermekek gondoskodáshoz és védelemhez való joga, valamint egészséghez való joga szintén veszélyben van⁴⁹.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK JOGAI – KÖRNYEZETI JOGOK

25. A környezeti jogok az Alaptörvényben, a jövő nemzedékek érdekeinek védelme kapcsán kerültek meghatározásra. A területre vonatkozó jogszabályok, a szakpolitikák és a stratégiák eleget tesznek az állam nemzetközi emberi jogi kötelezettségeinek. Jóllehet a jogalkotási folyamatban a társadalmi konzultáció nehézkessé vált, továbbá az intézményi háttér reformjára és létszámleépítésre is került sor.⁵⁰

⁴⁶ AJB-3025/2012. számú jelentés

⁴⁷ AJB-1474/2014. számú jelentés

⁴⁸ AJB-2050/2013. jelentés

⁴⁹ AJB-2050/2013. számú jelentés, valamint AJB-1474/2014. számú jelentés.

⁵⁰ Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről, 2014., 259. oldal